

שור שנגנה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נה.

עין משפט
נר מצוה

ק א מ"י פ"ט מהלכות
כלאים הלכה ה סמג
לאחר רפא רפא טו"ע י"ד
פ"י רפא טו"ע ו:
קא ב ג מ"י ש טו"ע
ש טו"ע ז:
קב ד מ"י ש טו"ע ח
טו"ע ש טו"ע ח:
קג ה מ"י ש טו"ע ח:

רבינו חננאל

תרנגול וטווס ופסיוני
כלאים זה בזה. פירוש
בליע פסניו, שאל ויבא
שלו תרנגול שאלו
בישרא ואיתי פסיוני. האי
אריך קקיה והאי גוצא
קקיה הכי נמי דכלאים זה
קקיה. אלא מעתה גמלא
שליש וגמלא פרסא דהאי
אליס קקיה והאי קטין
בוה. פ"י שוקיו. רב פפא
אמר הא טענא חרדא ביעתא
בשיחלא והא טענא טובא
בשיחלא. פ"י אוזו בר
טוענא חרדא ביעתא
ודוגרת עליה, ואוזו של
יישוב טוענא ביעתא חרבה
וירודת אותם, ועוד
ממלאות אשכול שלה
ביצים טובא וירודת
ודוגרת על כולן. הנהיג
בעיזא ושיבוטא מהו. פ"י
שיבוטא דג גדול כענין
בהמה גדולה בים.

נאמר כן טוב. גבי כיצור אצ ואס דכתיב בה"ל למען ייטב לך:
ופסח זו. טי"ת כמחנה ראשון כמורה נאמרה לטובה: הספד.
מיצה זו לבדה הראויה: כאן שנה. כמנהג זו דקמני כלאים נוסב
בעופות למדנו דכל עופות כלאים זה בזה מין בשאינו מינו:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני
למה נאמר בהם טוב * שאלני אם נאמר בהן
טוב * אם לאו שאיני יודע אם נאמר בהן טוב
אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר חנילאי
שהיה רגיל אצל ר' יהושע בן לוי שהיה
בקי באגדה אזל לגביה א"ל ממנו לא
שמעתי אלא כך אמר לי שמואל בר
נחום אחי אמו של רב אחא ברבי חנינא
ואמרי לה אבי אמו של רב אחי ברבי
חנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן
להשתבר מאי הוי אמר רב אשי חס ושלום
פסקה טובה מישראל א"ר * יהושע הירואה
ט"ת בחלומו סימן יפה לו מ"ט אילימא
משום דכתיב טוב אימא * וטאטאיתיה
במטאטי השמד חד ט"ת קאמרין אימא
טומאתה בשוליה ט"ת ב"ת קאמרין
אימא * טבעו בארץ שעריה אלא הואיל
ופתח בו הכתוב לטובה תחילה שמבראשית

טווס. פווא"ן בלע"ז: פסיוני מין
שלי שקורין פירדי"ן: קועיה.
מרטמו ב"ק בלע"ז: טייעא.
ערבי: אליס קועיה. נוארו עז:
קטין. דק: ביטיו מנחון. ביני
הזכרות ניכרין בנאוו הבר מנחון:
בשיחלא. בטעינה אחת. אוזו בר אינו
טוען בינה שניה עד שתלד את
הראשונה: הנהיג בעיזא ושיבוטא.
קשר קרון לעז ודג זה קף על המים
וזה מושך עמו על שפת הים:
כלאים כחולא לארץ לא נהגה דמנה
המליה בלרץ היא וכל חזנה קרקע
אין נוסב אלא בלרץ מן המורה:
אידי ואידי מקום חיונא. אס היה
מנהיג ספינה ציס צני דגים של
שני מינין חייב דהא דרשין למניהו
למניהו * מיצשה:

הדרן עלך

שור שנגנה את הפרה

עד * וירא אלהים את האור לא כתיב ט"ת * וא"ר יהושע בן לוי הירואה
הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופדאוהו הני מילי בכתיבא: וכן
חיה ועוף כיוצא בהן וכו': אמר ר"ל * כאן שנה רבי * תרנגול טווס ופסיוני
כלאים זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו בהדי הדדי מהו דתימא
מין חד הוא קמ"ל: * אמר שמואל * אוזו ואוזו הבר כלאים זה בזה מתקף לה
רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי אריך קועיה והאי
זוטר קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אליס קועיה
והאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי * יזה ביציו
מבחורין וזה ביציו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה חרדא ביעתא בשיחלא
והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש * המרביע
שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אבהו משמיה
דעולא אתיא למניהו למניהו מיבשה בעי רחבה * המנהיג בעיזא ושיבוטא
מהו מי אמרין כיון דעיוזא לא נחית בים ושיבוטא לא סליק ליבשה
לא כלום עביר או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקף לה רבינא
אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה
לארץ הכי נמי דמוחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה
לארץ לא מקום חיובא * יהכא אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגנה את הפרה

שנאמר בו למניהו דהיינו אפילו סתם דגים כלאים נוסב בהם: * אתיא * למניהו מיבשה. ומשנה לא מני למילך דמרביז דוכל דהמתך
לית לן לרביי אלא כל מילי דיבשה שדס רגיל לחמר אחריהם * דנחמר כתיב קרא דהמתך גבי שנת: * למניהו מיבשה. וא"ת
ומה לרבי ללמוד מיבשה תיפוק ליה מדמכתיב בגופיה למניהו דבאלו טריפות (חולין דף ס. וס) * משמע דאי הוה כתיב למניהו בנאוי של
דשאים אסור להרכיב שני דשאים זה בזה וי"ל דלמניהו לחודיה לא הוה משמע שנכתב אסור כלאים אי לא חוקותי תשמרו דריש
שמואל חוקות שחקקתי לך כבר ומפרש ר"ת שחקק צמעה בראשית שכתב בו למניהו והיינו למניהו דיבשה דהמה ואילן דליירי ביה
קרא דחוקותי אצל מלמניהו דים לחודיה ליכא למילף מניה דגים וא"ת דסוגיא דגמרא דלא כרצנן דבפ' ד' מיתות (פאהרין דף ס. וס) *
דלא מיתחייב צני נח לא בכלאים ולא בהרצעה אלא לא דרשין למניהו וי"ל נהי דלא דרשין למניהו לגבי צני נח דלא אשכחן דמזהר
בהו רחמנא לגבי ישראל דהוהו גבי כלאים דרשין ליה ונ"מ לגבי דגים א"ר להרכב אין דקרא דשך לא מייירי אלא בזרעיה והשתא
דכתיב למניהו דאילן דרשין מניה מה דהמתך בהרצעה אף שך בהרכבת אילן וזהא פליגי ר"א ורצנן דר"א יליף מחוקותי שחקקתי
לך כבר שהוהו צני נח על הכלאים כלומר מלמניהו ורצנן לא ילפי מניה אלא שגרמזו מלמניהו דמעשה בראשית ומ"מ לא נאסרו
לצני נח ואחי שפיר דלתיא אפילו כרצנן מילתיה דשמואל וא"ת ל"ל למילף כלאים דהרצעה בהמתך בהמתך משנה לרביי עופות תיפוק
ליה מלמניהו כי היכי דילפינן דגים וי"ל דאי לא ג"ש לא הוי מפקי קרא דהמתך ממשמעותא אצל השתא דלתי ג"ש ומפקא לקרא
ממשמעותא מרבינן אפילו דגים למניהו למניהו מיבשה: * המנהיג בעיזא ושיבוטא. וא"ת דמשמע דפשיטא ליה דבצני מינים שבים חייב
והא למניהו גבי הרצעה והרכבה כתיב ולא גבי זריעה והנהגה כדמוכח בפ' ד' מיתות (ס) דלא מיתסרי צני נח בחרישה וזריעה
ולא חוקותי חוקות שחקקתי לך כבר כלומר בלמניהו דמעשה בראשית אלא דומיא דהמתך לא תרביע מה דהמתך בהרצעה אף
שך בהרכבה וי"ל דסבירא דמחקינן למניהו צין בשראל צין לצני נח לכל אחד כמו שמיני אסורו במקום אחר לצני נח בהרצעה
ולשראל אף בהנהגה ועי"ל כי היכי דילפינן כולו משנה ה"ל ילפינן שנת בהמתך בהמתך מהרצעה לאסור דגים בשנת במלכא והדר
ילפינן כלאים דהנהגה משנה: * מעתה חיבר חטה ושעורה וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ. כגון דערוגה אחת בסמוך
בפחות מג' טפחים דלרץ להרחיק צין זרע לזרע כדמוכח במג' שנת פרק א"ר עקיבא (דף פה) והא דבעי ר' יאשיה חטה ושעורה
וחרצן במפולת יד להמחייב בכלאי הכרס קאמר אצל בכלאי זרעים חייב בחטה ושעורה לחודה והך סוגיא נקט כרצנן דלא בעו אלא
צ' מינין אצל ר"י פליג ומלרץ שלשה זרעים או מג' מינין או מג' מינין דתנן (כלאים פ"א מ"ט) הזורע חטה ושעורה כאחד חייב
ר"י אומר שני חטין ושעורה אחת או שני שעורים וחטה אחת או חטה ושעורה וכוסמת וצלנד שיהיו שלשה:

הדרן עלך שור שנגנה את הפרה

(א) [ע"י מוס' צ"ב ק"ג. ד"ה
מתייחן]. (ב) [נענין יעקב
איתא ר' יהושע בן לוי].
(ג) כרית מ"ה. (ד) [וספחא
דכלאים פ"א]. (ה) [נכרות
ת.]. (ו) סנהדרין טז.
(ז) [נדרים ה.]. (ח) [נדרים
א.]. (ט) [ד"ה הרב].
(י) [ד"ה מקום].

תורה אור השלם

1. ושמתיך למורש קפר
ואגמי מים וטאטאיתיה
במטאטא השמד נאם *
צבאות. ישיעיהו יב כז
2. טמאתה בשוליה לא
וקרה אחריתה ותרד
פלאים אין מניחם לה
קרא * את עניי *
הגדיל אויב: איכא א ט
3. טבעו בארץ שעריה
אבר ושבר בריהיה
מלכה ושריה בגימין אין
תורה גם נביאיה לא
קבאו חזון מ"י:
איכא ב ט
4. וירא אלהים את
הארץ כי טוב ויברך
אלהים בין הארד ובין
החשקן: בראשית א ד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אלא וכו'
דבמחמר כתיב קרא:

גליון הש"ס

גמ' אב לאו שאני יודע
בו. ע"י צ"ב ק"ג ע"א
חזיה מתייחן: שם
המנהיג בעיזא ושיבוטא.
ע"י ע"ד דף לט ע"א מוס'
ד"ה וסימנן:

לעזי רש"י

פוא"ן [פאר"ן]. טווס.
פירדי"ן [פירדי"ן].
קורא (עוף). כ"ק. חרטום.

מוסף רש"י

אוזו ואוזו הבר. אוז
של יסוד ואוז של נח
כלאים להרכיב (בכורות
ח). המנהיג בעיזא
ושיבוטא. קשר קרון לג
שנים ולעז ביבשה על
שפת הים ושניה מנהיגים
אותם. מהו. לוקה משום
מנהיג בכלאים או לא,
מורס צבור ונחמור לאו
דוקא. דכל תרי מיני נמי
אסרי (פאהרין טז).
הדרן עלך שור שנגנה
את הפרה